

Äldre, boende och framtiden

Vi blir allt fler äldre i Sverige. Samtidigt blir gruppen äldre mer diversifierad och har fler behov. Vilka krav ställer det på framtidens bostäder – och hur möter vi kraven?

Sverige har idag världens äldsta befolkning. Var femte svensk är 65 år eller äldre och andelen äldre ökar. De som är 65 år och äldre kommer att öka med nästan 900 000 personer från 2020 till 2060. Den del av de äldre som ökar mest är personer över 80 år. Därmed ökar också efterfrågan på boenden för denna grupp.

Fler äldre, fler nya bostäder

– Vi har brist på bostäder generellt i Sverige och det är definitivt brist på bostäder för den seniora målgruppen. Samtidigt är de boenden vi har ganska omoderna. Det har hänt mycket på 20 år när det kommer till teknik och hur vi tänker på hur vi ska ta hand om våra äldre och det är viktigt att denna kunskap används när vi bygger nytt. Det viktigaste är att de som arbetar på äldreboenden ska ha så mycket tid som möjligt med de som bor där. Vi vet att det är viktigt att dessa platser kan bli så lika ett vanligt hem som möjligt, berättar Jonas Nolin, ansvarig för Nordiska Vårdhem på fastighetsbolaget Northern Horizon.

Boende för livets alla skeden

Med åldern kommer flera utmaningar för den enskilde individen, kanske har man svårare att gå eller behöver hjälp med vissa sysslor i hemmet. Vissa äldre klarar sig inte själva och behöver vård dygnet runt. Många får nedsatt rörelseförmåga, men det kan komma i väldigt olika ålder för olika människor. Vissa är 65, medan

andra känner sig hur pigga som helst ända till 80. Generellt är vi piggare längre idag än förr, och vill låta livet pågå som vanligt högt upp i åldern. Just därför behövs olika typer av boenden för alla livets skeden. Lars Holmberg, sociolog och utredare på SWECO understryker att vi måste sluta se på äldre som en grupp. – Tidigare har man sett äldre som en grupp som sett likadana ut, idag ser det inte ut så. Det finns många nya grupper äldre som inte ser ut som eller beter som den idén vi har av äldre.

Utbudet på bostadsmarknaden erbjuder stor variation och människor oavsett åldersgrupp väljer också att bo på olika sätt. Ända tills vi blir äldre. Då är plötsligt alternativen begränsade. Det menar Claudia Wörmann, boendeekonom på SBAB.

– Även äldre är individer med individuella preferenser vad gäller val av bostad på ålderns höst, säger Claudia och fortsätter:

– Vi behöver uppdatera synen på äldre och anpassa bostäderna efter det. Min egen pappa är snart 85, han har haft turen att få vara frisk och lever ett väldigt aktivt liv med golf, bowling och bouletturneringar. För honom är snarare ensamheten ett problem då många av hans jämnåriga vänner förvunnit på grund av åldersdemens eller andra sjukdomar. Men han ställer också krav på sin nästa bostad.

Bygg för behoven nu och sen

Riksbyggen jobbar i sitt koncept Bonum med att utveckla bostadsrätter för personer som fyllt 55 år och är ett bra exempel på hur bostaden kan anpassas för det som händer när man blir äldre. – Vi bygger in olika kvalitéer i våra bostäder för äldre som man kanske inte tänker på i första hand, men som ska finnas där när behovet uppstår, oavsett om det är efter fem eller tio år från att man flyttar in. Det kan handla om att det är tröskellöst i största möjliga mån, om du i framtiden behöver ha en rullator. Det handlar också om förstärkningar i väggar, så att man ska kunna sätta i grepphandtag eller att sovrummen är lite större så man ska kunna få in en rullstol bredvid sängen. De flesta som köper våra bostadsrätter för seniorer är runt 68 år, och då är man ju oftast rätt pigg.

Men tanken är ju att man ska kunna bo kvar i bostaden livet ut och då behöver den kunna anpassas allt eftersom tiden går. Det handlar om de där små inbyggda kvalitéerna som ska göra livet lite enklare att leva, berättar Mathias Sandberg, konceptchef på Riksbyggen.

Förutom Bonum arbetar Riksbyggen med att utveckla trygghetsboenden för de som har större behov och inte klarar av att bo själva längre. Att skapa bostäder för äldre handlar om att ta hänsyn både till tillgänglighetsaspekter och de sociala aspekterna, berättar Mathias som precis besökt ett nytt boende uppe i Lysekil. – Direkt när man kom ut från rummet så kommer man ut i ett stort allrum med ett stort kök i mitten. Det såg väldigt annorlunda ut än det hem där min pappa bodde när han blev dement. Vi behöver modernisera äldrevården. Kommuner som inte själva har möjlighet och råd att bygga ett nytt äldreboende kan bilda en kooperativ hyresrättsförening inom Riksbyggens andra koncept för den seniora marknaden, Vivum, med syfte att tillhandahålla bra bostäder för de äldre. Det här har vi gjort i 37 kommuner i Sverige idag, säger Mathias.

Gemensamma ytor motverkar ensamhet

Det största problemet för äldre personer i Sverige idag är ensamheten. Lars från SWECO berättar: – Vi har haft en idé de senaste åren

att äldre ska bo hemma så länge som möjligt. Jag tror att vi ska börja bygga ålderdomshem igen där människor kan samlas, för ett av de största problemen idag är att äldre är ensamma. Ofta har barnen kanske flyttat från staden de växte upp i och de äldre har få människor runt sig i vardagen om de bor själva. Man hör om människor som larmar hemtjänsten för att få någon att prata med.

Vi måste sluta se på äldre som en grupp.

Lars Holmberg, sociolog och utredare på SWECO

Mathias från Riksbyggen berättar hur de försöker motverka ensamheten med fler gemensamhetslokaler och värdar som hjälper till att ordna aktiviteter och träffar för de boende.

– Vi tänker att det är viktigt att ha fysiska platser att utgå ifrån när man vill samlas, men att det också kan vara bra att ha en person på plats som hjälper till att organisera aktiviteter och kan fungera som en slags katalysator för att få folk att umgås.

Läget är viktigt

Man måste också lägga vikt vid de platser som omger dessa boenden, så att de blir

en integrerad del i staden. På Northern Horizon berättar man om den positiva responsen man fått av att placera äldreboenden och förskola i anslutning till varandra. – Alla mår bra av att dela en innergård, säger Jonas.

Petra Bäckman, samhällsanalytiker på SWECO, framhåller vikten av de offentliga miljöerna runt hemmet för att motverka att äldre isolerar sig. – Enligt trygghetsmätningar känner sig många äldre otrygga i sitt eget närområde. Där måste vi arbeta för att äldre ska våga och vilja ta sig an de offentliga rummen. Då är det till exempel viktigt med sittplatser och mötesplatser, liksom att offentliga rum är utformade för att vara tillgängliga och välkomnande för alla.

I slutändan måste man lyssna på de äldre. När Lars fantiserar om framtidens äldreboenden säger han att det måste finnas mer att välja på. – Idag vet vi att gruppen äldre är väldigt diversifierad. Alla tillhör mer eller mindre en subkulturell kategori idag, så kanske kommer det bli mer intressant att bo ihop med folk med likartade intressen, avslutar han.

SBAB!
Gillar!
Bra och hållbara initiativ för bättre boende